

ג

אב הוליד בן לזקוניו

פיוט לפרשת וישב

אב הוליד בן לזקוניו
 יפה תואר יפה מראה בכל עניניו
 חוט החן והחסד נמשך על פניו
 וישראל אהב את יוסף מכל בניו:

5 בניו קנאוהו
 כי אהבו אביהו
 וימררוהו וישטמוהו וישנאו[ו]הו
 כי בן זקונים הוא:

10 גביר הוא נאמן בכל מעשים
 אשר נעשו לו כמה נסים
 ויעש לו אביו שכם אחד על אחיו וישים
 ועשה לו כתונת פסים:

15 דוד פסים כתנתו
 לבד היא לו, לא לבלתו
 מהיר הוא במלך[תו]
 נאמן בקומו ושביתו ויי אתו:

[הנ]אהב לאביו מימי עלומים
 הראהו בחלום רם על רמים

20 מָה יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
וְהִנֵּה אֲנִיחֵנוּ מֵאֱלֹמִים אֱלֹהִים:

וְקָמָה אֶלְמָתוֹ וְנִצְבָּה לַעֲמָתוֹ
בְּכֵן רֵאמָה מַעֲלָתוֹ
וְאָחִיו קָנָאוֹ אֹתוֹ
וּבָעֵת רֵאִיתוֹ הִתְנַפְּלוּ לְהַמִּיתוֹ:

25 [זָרִים יִזְמוּ] לְהַרְגוֹ פֹּרֶת וּלְבַטֵּל חֲלוֹמוֹ
וְלֹא יִדְעוּ כִּי יֵיי אֱלֹהֵיו עִמּוֹ
וַיֹּאמֶר אֶחָד לְהַצִּילוֹ וּלְרַחֲמוֹ
מָה בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ:

30 חֲזָה לְבָנָה וְחֲמָה וְאֶחָד עָשָׂר כּוֹכָבֵי שְׁמַיִמָה
מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ בְּאִימָה כִּי אֶלְמָתוֹ קָמָה
וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו מָה
הַחֲלוֹם הַזֶּה סְתוּמָה וְחֲתוּמָה:

35 טְהוֹרִים נָאֵמוּ לוֹ הַמְּלוֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ
אִם מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ
אֵיךְ תִּשְׁלוֹט בָּנוּ וְאֵת צַעֲרֵנוּ
כּוֹלְנוּ בְּנֵי אִישׁ נֶחֱנוּ:

40 [...]תְּלַהֲבֵיא כְּתוּנָת יוֹסֵף וַיִּטְבְּלוּ הַכְּתוּנָת
בְּדָם וְשָׁלְחוּ [...] אֶל אֲבִיהֶם הַכָּר נָא הַכְּתוּנָת
וַיִּכְרֶה וַיֹּאמֶר כְּתוּנָת
בְּנֵי, אֲכַלְתֶּהוּ חֵיה אוֹס[...נת]:

[כ...לם [... ...] יפה פעלים
ולא ישכבו את מ[...] ויראו אל אלים
כי הם מחלים יושב אהלים
וימ[כרו] את יוסף [לישמעאלים]:

45 לאביכם הזקן שכ[חתם]
בנו ועל[...] ואת אחיכם אסרתם
ויוסף [...] בהתחננו לכם ולא שמעתם
על כן הוגמלתם כאשר גמלתם:

מצינמה הורד גביר האחים
50 ומעשיו [...] ...[חיים]
והחכמה והתבונה על [...] חיים]
ויקנהו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים:

נשאה אשת אדוניו את עיניה אל [...] ניו]
ותראה יפי [...] ותתפוש [...] ניו...
55 שכבה עמי [ענין ...] [...] ניו]
ולא נשא אל פניה פניו:

סוף דבר פתר יוסף חלומות פרע[ה]
כי השכל והמדע אלהים [הודיעו]
ובכל הארץ יצא טבעו ושמעו
60 ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה:

[עו]ד בלעדית לא ידים איש ידו ורגלו
[...]

המחבר אינו ידוע. סי' א"ב. חרוזות מרובעות טורים בחריזת אאאא. הטור הרביעי פסוק מקראי בעניין יוסף ואחיו, לרוב מן הפרשה, ולעתים בתוספת תיבה או שתיים משל המחבר. המקור: א – אוקספורד Heb. f.99 p.3291; ק – קמברידג' ט"ש ס"ח 71/8.

7 וימררוהו וישטמוהו – ק: ויצטמוהו וימררוהו. 8 א – גביר היה יוסף בכל מעשים. 15 ק – מה עצמה תפארתו. 25 ק: טורים 25-28 מתחלפים בטורים 33-36.

1 אב – יעקב. בן – יוסף. 4 וישראל וכו' – בראשית לז,ג. בניו – אחי יוסף. 7. וימררוהו וישטמוהו – שם מט,כג. 8 כ וכו' – שם לז,ג. 12 ועשה וכו' – שם לז,ג. 16 ויי אתו – על פי שם לט,ב: ויהי ה' את יוסף. 18 רם על רמים – הקב"ה. 20 והנה וכו' – שם לז,ז. 24 התנכלו להמיתו – שם לז,יח. 25 פורת – יוסף שם מט,כב. 27 אחד – יהודה. 28 מה וכו' – שם לז,כו. 31 מה החלום הזה – שם לז,י. 33 המלך וכו' – שם לז,ת. 36 כולנו וכו' – שם מב,יא. 37 כתונת וכו' – שם לז,לא-לג. 41 יפה פעלים – יוסף. 43 הם – אחי יוסף. מחלים – גורמים לו להיות חולה. יושב אהלים – יעקב (שם כה,כז). 44 וימכרו וכו' – שם לז,כח. 45 אביכם הזקן – יעקב. 46 בנו – יוסף. אחיכם – שמעון (שם מב,כד). 47 בהתחננו וכו' – שם מב,כא. 49 גביר האחים – יוסף. 52 ויקנהו וכו' – שם לט,א. 60 ויאמר וכו' – שם מא,מד. בלעדיך וכו' – שם, שם.